

DİCLE ÜNİVERSİTESİ SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK YÖNERGESİ

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1-(1) Bu Yönergenin amacı; Dicle Üniversitesi'nin eğitim-öğretim, araştırma, yönetim ve toplumsal hizmet faaliyetlerinde sürdürülebilir kalkınma ilkelerini bütüncül bir yaklaşımla benimsemesini sağlamak, çevresel, toplumsal ve ekonomik sürdürülebilirliği kurumsal strateji ve uygulamaların merkezine yerleştirmek, sürdürülebilirlik odaklı politika, planlama, uygulama, izleme ve iyileştirme süreçlerini kurumsal bir yapı içerisinde yürütmektir.

(2) Bu kapsamda; üniversite kampüsünde doğal kaynakların etkin kullanımı, çevresel etkilerin azaltılması, sürdürülebilir kampüs uygulamalarının geliştirilmesi, bilimsel araştırma ve yenilik faaliyetleri ile sürdürülebilirlik alanında bilgi üretiminin desteklenmesi ve bölgesel kalkınmaya katkı sağlanması hedeflenmektedir.

Kapsam

MADDE 2-(1) Bu Yönerge; Dicle Üniversitesi'ne bağlı tüm akademik ve idari birimleri, araştırma ve uygulama merkezlerini, yerleşke ve kampüs alanlarını, üniversiteye ait uygulama ve araştırma arazilerini, öğrencileri, akademik ve idari personeli ile üniversitenin yürüttüğü eğitim-öğretim, araştırma-geliştirme, idari ve toplumsal hizmet faaliyetlerinin tamamını kapsar.

Dayanak

MADDE 3-(1) Bu Yönerge 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu, 2872 sayılı Çevre Kanunu'na, Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları ile yükseköğretim kurumlarında kalite güvencesi, çevre yönetimi ve sürdürülebilirlik uygulamalarına ilişkin ulusal ve uluslararası standartlar ve iyi uygulama örnekleri çerçevesinde hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4-(1) Bu Yönergede geçen;

- Üniversite:** Dicle Üniversitesi'ni,
- Rektörlük:** Dicle Üniversitesi Rektörlüğünü,
- Senato:** Dicle Üniversitesi Senatosunu,
- Yönetim Kurulu:** Dicle Üniversitesi Yönetim Kurulunu,
- Koordinatörlük:** Sürdürülebilirlik Koordinatörlüğünü,
- Sürdürülebilirlik:** Çevresel, toplumsal ve ekonomik dengelerin korunarak gelecek nesillerin ihtiyaçlarını gözetilen kalkınma yaklaşımını,
- KPI:** Anahtar performans göstergelerini,
- Akademik Birimler:** Dicle Üniversitesine bağlı akademik birimleri,
- Öğrenci:** Dicle Üniversitesine kayıtlı öğrenciyi ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Vizyon, Misyon ve Temel İlkeler

Vizyon

MADDE 5-(1) Üniversite, sürdürülebilirlik ilkelerini eğitim-öğretim, araştırma, yönetim ve toplumsal hizmet süreçlerine entegre ederek yeşil, kapsayıcı ve dirençli bir kampüs modeli geliştiren; doğal kaynakların etkin kullanımını sağlayan, bilimsel bilgi üretimi ile bölgesel ve küresel

sürdürülebilir kalkınmaya katkı sunan ve uluslararası düzeyde referans alınan bir yükseköğretim kurumu olmayı hedefler.

Misyon

MADDE 6- (1) Eğitim-öğretim ve araştırma faaliyetlerinde sürdürülebilirlik ilkelerini bütüncül bir yaklaşımla uygulamak, sürdürülebilirlik odaklı bilimsel bilgi üretimini ve yenilikçi çözümleri teşvik etmek,

(2) Kampüs ve üniversiteye ait tüm alanlarda çevresel, toplumsal ve ekonomik sorumlulukları gözeterek doğal kaynakların etkin ve verimli kullanımını sağlamak, sürdürülebilir kampüs uygulamalarını geliştirmek ve yaygınlaştırmak,

(3) Kamu kurumları, yerel yönetimler, özel sektör ve sivil toplum kuruluşları başta olmak üzere paydaşlarla iş birliği içerisinde sürdürülebilir kalkınmaya katkı sağlamak ve bölgesel gelişimi desteklemek,

(4) Üniversitenin sahip olduğu akademik birikim ve uygulama alanlarını kullanarak sürdürülebilir tarım, çevre yönetimi ve kaynak verimliliği konularında örnek uygulamalar geliştirmek ve yaygınlaştırmaktır.

Temel İlkeler

MADDE 7-(1) Üniversitenin sürdürülebilirlik uygulamaları aşağıdaki ilkelere dayanır:

- a) Ekolojik Sorumluluk
- b) Toplumsal Katılım ve Adalet
- c) Kurumsal Şeffaflık ve Hesap Verebilirlik
- ç) Eğitim ve Araştırmada Sürdürülebilirlik
- d) İnovasyon ve Yeşil Teknolojiler
- e) Stratejik Yönetişim
- f) Sürdürülebilir Kampüs ve Doğal Kaynak Yönetimi
- g) Bölgesel Kalkınma ve İş Birliği
- ğ) Veri Temelli Yönetim ve Sürekli İyileştirme

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Stratejik Hedefler

Kısa Vadeli Hedefler (1–3 Yıl)

MADDE 8– (1) Kurumsal Sürdürülebilirlik Yapılanması: Sürdürülebilirlik çalışmalarının planlanması, koordinasyonu ve izlenmesinden sorumlu Sürdürülebilirlik Koordinatörlüğünün kurulması ve kurumsal işleyişinin oluşturulması.

(2) Sıfır Atık ve Organik Atık Yönetimi: Atıkların kaynağında ayrıştırılması, geri dönüşüm oranlarının artırılması ve kampüs kaynaklı organik ve bitkisel atıkların kompost ve benzeri yöntemlerle değerlendirilmesine yönelik sistemin kurulması.

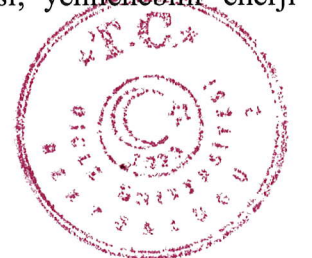
(3) Enerji ve Su İzleme Altyapısı: Kampüs genelinde enerji ve su tüketiminin izlenmesine yönelik veri toplama ve değerlendirme sisteminin oluşturulması ve kaynak kullanım verimliliğinin artırılması.

(4) Kampüs Yeşil Alan ve Bitki Yönetimi: Kampüs genelinde bitki envanterinin çıkarılması, yeşil alanların sürdürülebilir yönetimi ile bakım, budama ve bitki sağlığı süreçlerinin planlanması ve uygulanması.

(5) Sürdürülebilir Tarım ve Pilot Uygulama Alanları: Üniversiteye ait uygulama ve araştırma alanlarında sürdürülebilir tarım, su yönetimi ve çevre dostu uygulamalara yönelik pilot demonstrasyon alanlarının oluşturulması.

Orta Vadeli Hedefler (3–7 Yıl)

MADDE 9- (1) Karbon Yönetimi ve Enerji Dönüşümü: Üniversitenin karbon ayak izinin belirlenmesi, izlenmesi ve azaltılmasına yönelik stratejilerin geliştirilmesi; yenilenebilir enerji kullanımının kademeli olarak artırılması.

(2) Sürdürülebilir Kampüs ve Yeşil Alan Yönetimi: Kampüs genelinde yeşil alanların, biyolojik çeşitliliğin ve doğal kaynakların korunmasına yönelik sürdürülebilir peyzaj ve ekosistem yönetimi uygulamalarının yaygınlaştırılması.

(3) Sürdürülebilir Tarım ve Döngüsel Üretim Sistemleri: Üniversite arazilerinde sürdürülebilir tarım uygulamalarının geliştirilmesi; organik atıkların enerji ve gübreye dönüştürüldüğü entegre üretim sistemlerinin yaygınlaştırılması.

(4) Eğitim, Araştırma ve İnovasyon Entegrasyonu: Sürdürülebilirlik temalı derslerin, lisansüstü tezlerin ve araştırma projelerinin artırılması; disiplinler arası çalışmaların teşvik edilmesi.

(5) Bölgesel Kalkınma ve Sürdürülebilir Üretim Sistemleri: Üniversitenin akademik birikimi ve uygulama altyapısı kullanılarak sürdürülebilir tarım ve üretim sistemlerinin geliştirilmesi; geliştirilen bitki çeşitlerine ait tohumluk üretiminin artırılması, üreticiye ulaştırılması ve bölgesel ölçekte yaygınlaştırılmasına yönelik uygulama ve yayım faaliyetlerinin desteklenmesi.

Uzun Vadeli Hedefler (7-15 Yıl)

MADDE 10- (1) Yenilenebilir Enerjiye Dayalı Kampüs Dönüşümü: Kampüs enerji ihtiyacının büyük bölümünün yenilenebilir enerji kaynaklarından karşılanması ve enerji verimliliği uygulamaları ile sürdürülebilir enerji altyapısının oluşturulması.

(2) Net Sıfır Karbon ve İklim Uyumlu Kampüs: Karbon emisyonlarının kademeli olarak azaltılması ve net sıfır karbon hedefi doğrultusunda kampüsün çevresel etkilerinin minimize edilmesi.

(3) Sürdürülebilir Kampüs Ekosistemi ve Biyoçeşitlilik Yönetimi: Kampüs alanlarında yeşil alanların artırılması, yerel bitki türlerinin korunması ve sürdürülebilir peyzaj ile ekosistem yönetim uygulamalarının yaygınlaştırılması.

(4) Döngüsel Ekonomi ve Entegre Kaynak Yönetimi: Atıkların azaltılması, geri kazanımın artırılması ve organik atıkların enerji ve gübreye dönüştürüldüğü döngüsel üretim sistemlerinin kampüs genelinde uygulanması.

(5) Sürdürülebilirlik Odaklı Yaşayan Kampüs Modeli: Kampüsün eğitim, araştırma ve uygulama faaliyetlerinin entegre edildiği sürdürülebilir bir "yaşayan laboratuvar" modeline dönüştürülmesi.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Uygulama, Görev ve Sorumluluklar

Sürdürülebilirlik Koordinatörlüğü

MADDE 11- (1) Koordinatör, Rektör tarafından Üniversitenin aylıklı öğretim elemanları arasından üç yıl süreyle atanır. Görevi sona eren koordinatör aynı usulle yeniden atanabilir. Koordinatör iş ve işlemleri yürütmek üzere Koordinatör Yardımcısı görevlendirebilir. Koordinatörün bulunmadığı durumlarda işlemleri Koordinatör Yardımcısı yürütür.

(2) Koordinatör aşağıda belirtilen görevleri yürütür.

- Yönergenin uygulanmasını koordine eder,
- Performans göstergelerini izler,
- Paydaşlar arası iş birliğini sağlar,
- Rektörlüğe düzenli rapor sunar.

Akademik Birimler

MADDE 12- (1) Akademik birimler; dersler, projeler ve araştırmalar yoluyla sürdürülebilirlik hedeflerine katkı sağlar.

Öğrenciler

MADDE 13-(1) Öğrenciler; kulüp faaliyetleri, gönüllülük çalışmaları ve toplumsal projeler aracılığıyla sürdürülebilirlik uygulamalarına katılım sağlar.

Yönetim ve Paydaşlar

MADDE 14-(1) Rektörlük ve Yönetim Kurulu; politika onayı, kaynak tahsisi ve stratejik denetimden sorumludur. Yerel ve ulusal paydaşlarla iş birlikleri teşvik edilir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

İzleme, Raporlama ve Finansman

İzleme ve Raporlama

MADDE 15-(1) Enerji, su, karbon emisyonu, atık ve biyoçeşitlilik göstergeleri düzenli olarak izlenir.

(2) Veriler ilgili birimler tarafından toplanır ve Sürdürülebilirlik Koordinatörlüğü tarafından değerlendirilir.

(3) Üniversitenin sürdürülebilirlik performansına ilişkin yıllık rapor hazırlanır ve kamuoyu ile paylaşılır.

(4) Sürdürülebilirlik performansı ulusal ve uluslararası kriterler doğrultusunda değerlendirilir.

(5) Elde edilen sonuçlara göre gerekli iyileştirmeler yapılır.

(6) Gelişmelere bağlı olarak yönerge hükümlerinde güncelleme yapılabilir.

Finansman

MADDE 16-(1) Sürdürülebilirlik faaliyetleri için üniversite bütçesinde kaynak ayrılır.

(2) Projeler, Dicle Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinatörlüğü tarafından sürdürülebilirlik odaklı özel proje çağrılarını kapsamında toplanır ve desteklenir.

(3) Avrupa Birliği başta olmak üzere uluslararası sürdürülebilirlik ve yeşil dönüşüm çağrılarına başvurulur; bu kapsamda uluslararası iş birlikleri geliştirilir.

(4) Sürdürülebilirlik uygulamalarından elde edilen tasarruflar ilgili yatırımlara aktarılır.

(5) Üniversite, sanayi, kamu kurumları, yerel yönetimler ve özel sektör başta olmak üzere ilgili tüm paydaşlarla iş birlikleri geliştirilir; ortak projeler yürütülür ve proje çağrılarına başvurulur.

(6) Sürdürülebilirlik alanında ulusal ve uluslararası üniversiteler ile iş birlikleri geliştirilir ve kardeş kampüs uygulamaları oluşturulur.

ALTINCI BÖLÜM

Eğitim, İş Birliği ve Etik Uyum

Eğitim ve Bilinçlendirme

MADDE 17-(1) Oryantasyon programları, dersler, seminerler ve personel eğitimleri ile sürdürülebilirlik bilinci artırılır.

İş Birliği ve Toplumsal Katkı

MADDE 18 (1) Kırsal kalkınma, çevre eğitimi, ağaçlandırma ve araştırma iş birlikleri desteklenir; başarılı uygulamalar ödüllendirilir.

Yasal ve Etik Uyum

MADDE 19-(1) Tüm faaliyetler yasal mevzuata, etik ilkelere, şeffaflık ve hesap verebilirlik esaslarına uygun yürütülür.

YEDİNCİ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Hüküm Bulunmayan Haller

MADDE 20-(1) Bu yönergede hüküm bulunmayan hallerde Senato veya Yönetim Kurulu Kararları ve diğer ilgili mevzuat hükümlerine göre işlem yapılır.

Yürürlük

MADDE 21-(1) Bu Yönerge, Dicle Üniversitesi Senatosu tarafından kabul edildiği tarihte yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 22- (1) Bu Yönerge hükümlerini Dicle Üniversitesi Rektörü yürütür.

Yönergenin Kabul Edildiği Üniversitemiz Senatosunun	
Oturum Tarihi: 18.03.2026	Oturum / Karar No: 2026/4-6

